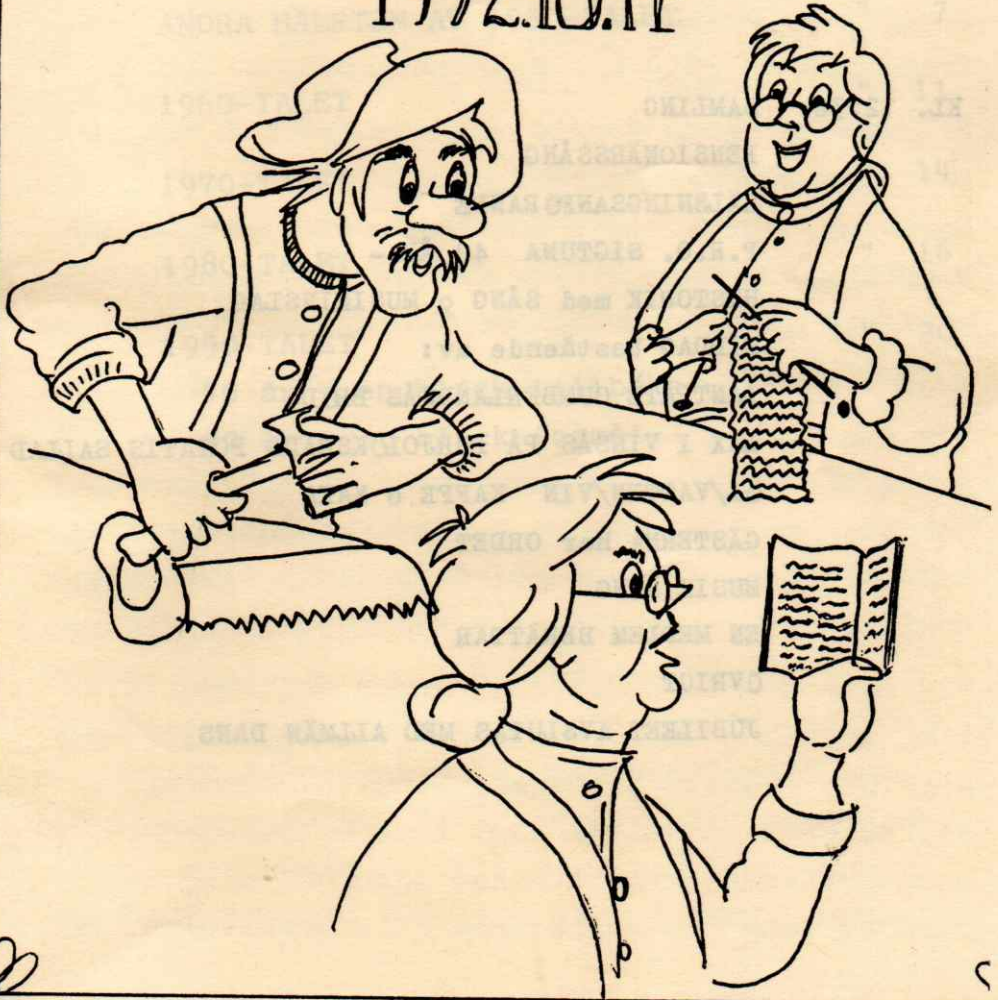

2000

PRO SIGTUNA 40ÅR 1992.10.17

2

5

-Gram

KL. 12.30 SAMLING
PENSIONÄRSSÅNG
HÄLSNINGSANFÖRANDE
P.R.O. SIGTUNA 40 ÅR -
HISTORIK med SÅNG o MUSIKINSLAG
MIDDAG bestående av:
LANTPATÉ CUMBERLANDSÅS BRÖD
LAX I VINSÅS PÅ PURJOIÖKSBÄDD POTATIS SALLAD
ÖL/VATTEN/VIN KAFFE o KAKA
GÄSTERNA har ORDET
MUSIK SÅNG
EN MEDLEM BERÄTTAR
ÖVRIGT
JUBILEET AVSLUTAS MED ALLMÄN DANS

PRO Sigtuna 40 år

DET VAR SÅ DET BÖRjade	sid	4
ANDRA HÄLFTEN AV 1950-TALET	"	7
1960-TALET	"	11
1970-TALET	"	14
1980-TALET	"	16
1990-TALET	"	20
40 år - en blick tillbaka		
40 år - en blick framåt		

PRO Sigtuna

DET VAR SÅ DET BÖRJADE

Sigtuna Pensionärsförening bildades den 17 okt 1952, alltså exakt på dagen för 40 år sedan.

Enligt tillgängliga uppgifter hade sannolikt initiativet tagits av "Mellersta Distriktet" i Uppsala. Dess ordf C V Lundblom hälsade nämligen de närvarande 5 personerna välkomna och dess kassör K A Lönn redogjorde för innehållet i Folkpensionslagen och det nya lagförslag som framlagts av 1950 års Folkpensionskommitté.

Till föreningens första ordf valdes E A Rehn, till kassör Axel Husberg och till sekr Anna Hamberg. Utöver dessa ingick i styrelsen Dagmar Nordling och Anna Strid. Medlemsavgiften fastställdes till en krona per kvartal.

Även vid nästa sammanträde en månad senare deltog kassör K A Lönn från distriktsstyrelsen och denna gång tillsammans med sekr Olga Carlsson. Hon informerade bl a om hur mycket en förenings kvinnliga medlemmar kunde åstadkomma såväl ekonomiskt som trivselmässigt.

Vid möte den 26 april 1953 anges medlemsantalet till 52. Anna Hamberg avsäger sig uppdraget som sekr och ersätts av Dagmar Nordling. Som ny styrelseledamot väljs Karl L Israelsson. Förutom kaffeservering förekom underhållning i form av sång och musik samt filmförevisning. En

kaffekollekt inbringade 26,50 kr.

På hösten samma år valdes G Engholm och Ida Eriksson till revisorer med Ida Runnström och Wilhelm Hamberg som ersättare.

Vid Luciafesten i december deltog även K A Lönn och Olga Carlsson från distriktsstyrelsen, Olga Carlsson som Lucia tillsammans med 4 små tärnor. Vid Luciamötet invaldes överlärare Anderby i föreningen som "Hedersledamot för alltid visad vänlighet".

Vid föreningens årsmöte den 31 jan 1954 valdes Carl Lundberg till ny ordf. Kassabehållningen anges till 254,31 kr och arvode till kassören bestämdes till 40 kr per år. Som exempel på föreningens ökade aktivitet kan nämnas att årsmötet valde en kommitté för att ordna förplägnad och förströelse på möten samt komma med förslag till resor. Som förslag på resmål nämndes Furuvik och Öregrund.

Av protokollet från sammanträde den 25 april 1954 framgår att den vid årsmötet valde ordf Carl Lundberg har avlidit. Det övergripande ansvaret för föreningen övertas nu av vice ordf Karl Israelsson och A E Rehn återkommer till styrelsearbetet. Vid sammanträdet diskuterades "Lagen om den allmänna sjukförsäkringen" som skulle ersätta den tidigare erkända sjukförsäkringen som varit frivillig. Efter information av distriktsordf K A Lönn med efterföljande

diskussion noterades i protokollet att "Den ger ju i alla fall en lättnad för många som genom försäkring blir obligatoriskt försäkrade, innebärande fri läkarvård, fri medicin och fria resor".

Den tidigare diskuterade resan till Älvkarleby, Furuvik och Gävle företogs den 20 juni 1954 till en kostnad av 5 kr per person. Genom ett lotteri fanns dessutom 400 kr disponibla för ändamålet. På förslag av överlärare Anderby, som även var en aktad och dominerande man inom politiken, ansökte och erhöll föreningen dessutom ett resebidrag på 200 kr från stadsfullmäktige.

På resan medföljde 48 medlemmar. Eftersom bussresan kostade 250 kr, inträdesavgifter i Furuvik 90 kr och kaffe 60 kr blev det ett överskott på 40 kr utan att lotterimedlen behövde tagas i anspråk för denna resa.

ANDRA HÄLFTEN AV 1950-TALET

Den 13 nov 1955 föredrogs, efter vederbörlig protokolljustering, en skrivelse angående insamling till f d socialminister Gustav Möller. Av ett senare protokoll framgår att resultatet av insamlingen blev 80,30 kr. Av flera protokoll framgår att distriktsordförandens föredrag om pensionärernas ställning i dyrtid är populära inslag vid mötena.

Något som föreningen inte glömmer så är det Luciafirandet. Som ansvariga för Luciafesten 1955 valdes Edit Lindholm, Anna Strid, Ebba Lundberg och Berta Fors. I samma protokoll får man återigen reda på hur tillmötesgående överlärare Anderby alltid är mot vår förening.

Årsmötet 1956 var likt tidigare årsmöten. För första gången valde man emellertd en mötesordförande. Till detta uppdrag utsågs Verner Blomkvist. Det är ett namn som kommer att figurera i många sammanhang under lång tid. Om det fanns någon års- eller kassaberättelse framgår ej av protokollet men revisorernas berättelse godkändes samtidigt som medlemsavgiften fastställdes till 2 kr för kommande år. Valet av styrelsen kom inte med några nyheter - Karl Israelsson omvaldes till ordförande Övriga ledamöter i styrelsen omvaldes också - A Rehn v ordf, A Husberg kassör, Dagmar Nordling sekr och Anna Strid v sekr. Till revisorer valdes G Engholm och Ida Eriksson.

Vid årsmötet beslutades även att vederbörande myndigheter skulle uppvaktas med hemställan om att pensionärer boende i Brännbo skall befrias från trappstädning. Verner Blomkvist fick i uppdrag att kontakta myndigheten. Ärendet avsåg de första egentliga hyresbostäderna i Sigtuna, nämligen kv Höken, Trollbergsvägen 2-18, som var inflyttningsklara 1955.

Det meddelades att 5 kvinnliga medlemmar startat en syjunta vars arbeten skulle utgöra föreningens lotterivinster. Med åren har det blivit åtskilliga alster av hög kvalité som de kvinnliga medlemmarna överlämnat till föreningens lotterier och för försäljning på julmarknader. Det har tillfört föreningskassan aktningsvärda belopp.

Föreningen beslutade att företaga en resa den 15 april till Öregrund, Östhammar, Hallstavik och Norrtälje. Resan verkställdes med två bussar och betalades tydligen med inkomster från lotterier. Den 29 augusti var det resdags igen. 43 medlemmar besökte Millesgården.

Till årsmötet 1957 förekommer den första årsberättelse som i varje fall finns nedskriven. Från 1956 års verksamhet berättas om konferenser i Stockholm, Luciafesten och att Verner Blomkvist på uppdrag av Sigtuna stad överlämnat 200 kr till syföreningen för materialkostnader. Lotteriet som anordnades under juni månad inbringade 700 kr netto. Medlemsantalet anges till 98. Föreningens inkomster uppgick till 2 258,89 kr och utgifterna

till 1 515,09 kr. Årsmötet som förlagts till Församlingshemmet bestämde att årsavgiften skulle vara 4 kr samt att avgiften för kaffet vid kommande möten skulle vara 1 kr.

Under protokollets § 3 meddelas kort och gott att pensionärerna från Märsta beslutat att bilda egen förening. I hur hög grad detta påverkar Sigtunaföreningens medlemsantal framgår ej.

Till ny ordförande efter Karl Israelsson, som av sagt sig återval, utsågs Verner Blomkvist. Husb erg, som varit kassör sedan föreningen bildades, låg sjuk och ersattes av Gustav Hultenheim. Till v ordf utsågs Sven Lindell. Dagmar Nordling omvaldes till sekr och till vice sekr valdes Edit Lindholm.

I december 1957 firade föreningen sin 5-åriga tillvaro. Inbjudna till festen blev distriktets ordf K A Lönn och sekr Olga Carlsson samt pensionärsföreningarna i Märsta och Södertälje. Naturligtvis fanns även hedersledamoten - överlärare Anderby - på plats. Alla önskade föreningen fortsatt framgång. Högtidligheten ägde rum på Vandrarhemmet, som allt oftare blev mötesplats för vår förening.

Årsavgiften steg så sakteliga. Fr o m årsmötet 1958 är medlemsavgiften 5 kr. Samma år yrkade styrelsen att en medlem skulle anmälas till Riksorganisationens VU med hemställan om uteslutning från föreningen p g a olämpligt uppförande. Vidare beslöts att distriktsordföranden skulle

tala med två andra medlemmar av samma anledning. Vid årsmötet valdes Astrid Blomkvist till sekreterare efter Dagmar Nordling.

Den 14 december medverkar Riksorganisationens styrelseledamot redaktör G J Björklund med en utförlig redogörelse om striden för att åstadkomma bättre förhållanden på ålderdomshemmet. Det blev en seger både för Pensionärsföreningen och Riksorganisationen. Alla var tydligen mycket nöjda och hjärtligt tack framfördes till ordf Verner Blomkvist, som ansågs ha lagt ner mycket arbete på ärendet.

1960-TALET

Den 31 jan 1961 var det åter dags för årsmöte. Det är ett detaljrikt protokoll, välskrivet och innehållande alla de väsentligheter man kan begära. Dock framgår det inget om medlemsantalet. Kassabehållningen är 791,55 kr. (1956 visade behållningen det dubbla). Trots en försämrad ekonomi beslöts att kassören skulle ha ett arvode på 40 kr, ordföranden 40 kr jämte 20 kr för resor, v ordf 40 kr och sekr 20 kr samt lika mycket för resor. Chauffören som svarar för pensionärernas resor erhåller 10 kr per dag i fickpengar samt kaffe och i förekommande fall logi.

Föreningens 10-åriga tillvaro firades på Kommunskolan den 28 oktober 1962. Särskilt inbjudna var rektor Anderby, distriktets ordf och sekr samt "Rödhakarna", en underhållningsgrupp som var mycket populär.

Vid årsmötet 1964 höjdes arvodet till ordf och sekr till 100 kr. Övriga arvoden blev oförändrade. I en § ges beskedet - på förslag av styrelsen - "att medlem får delta i husmodersgymnastiken och i ABF:s studiecirkel men på egen bekostnad".

Av tidningsurklipp i anslutning till protokollsboken framgår att den budkavle som föregick Riksorganisationens 25-årsjubileum anlände till Sigtuna Pensionärsförening den 19 mars 1967. Budkavlen kom från Knivsta. Tidningsurklippet förväxla

Sigtuna med Märsta. Budkavlen innehöll bestämda krav på att kommande pensionsbelopp skulle höjas till rimlig försörjningsnivå för att ge pensionärerna möjlighet att välja sin livsföring som andra medborgare. Vidare krävdes åldringsvårdens utbyggnad så att moderna 2-rumslägenheter finns tillgängliga och att de kommunala bostadstilläggen höjs så att de täcker hyreskostnaderna.

Efter 10 resp 8 år som ordförande och sekreterare lämnar makarna Blomkvist sina uppdrag vid årsmötet 1968. De ersätts av Signe Eriksson, ordf, Berta Melin, sekr, Anna Hamberg, v ordf, Märta Skogh, v sekr samt Ester Svanberg, suppl. Kvar i styrelsen sedan tidigare var Svea Nilsson. Det var första gången som pensionärsföreningens styrelse består av enbart kvinnor. Det är även första gången man väljer en studieorganisatör. Vid ett senare möte under 1968 beslöt föreningen att ansluta sig till ABF.

Åren går och naturligtvis har en del ytterligare förändringar i styrelsen företagits. Om man bortser från de anmälningar som tre medlemmar ådrog sig för olämpligt uppträdande, vilket antagligen väckte stort rabalder och kanske rent av skadade pensionärsföreningens anseende, synes atmosfären varit trivsamt och gemytligt.

Att föreningens styrelse, oberoende av sammansättning, under denna tid har lagt ner mycket arbete för att skapa bättre förhållanden för pensionärerna är odiskutabelt. Det började med att

pensionärerna boende i Brännbo skulle slippa trappstädningen och fortsatte med att försöka få bättre förhållanden på ålderdomshemmet samt där- efter arbete med att få ett nytt sådant. Även i andra sammanhang har pensionärsföreningen varit en viktig påtryckargrupp. Men givetvis är pen- sionärsföreningen även viktig för gemenskapen. Pensionärernas intresse för resor är betydande. Vid nästan varje möte finns rapport om planer- ade resor - allt längre och längre från hem- orten.

För större delen av 1970-talet saknas skriftlig dokumentation om föreningens utveckling.

Av handlingar från 1979 framgår dock bl a att medlemsantalet har ökat till 80 st. Trots detta var det sådan brist på villiga kandidater vid årsmötet att den nya styrelsen vid sitt första sammanträde själva fick utse vice sekreterare och besluta att reseledaren och tillika studieorganisationsledaren även skulle åta sig uppdraget som vice ordförande.

Arvodet till kassören hade stigit till 350 kr per år och även övriga styrelsemedlemmar erhöll nu arvoden varierande mellan 150 och 400 kr per år. PRO:s fickkalender kostade 9 kr. Från den 1 januari 1979 hade PRO tecknat en olycksfallsförsäkring för sina medlemmar hos Folksam. Kommunens anslag till föreningen ökade från 2 500 kr till 4 000 kr.

Föreningsverksamheten i stort synes ha funnit ha funnit sina former. I samband med medlemsmötena förekom förtäring och underhållning av olika slag. Studieverksamheten omfattade såväl kurser för olika styrelseuppdrag som allmänna kurser, t ex förberedelser för kommande års resor. Hobbyverksamheten var omfattande och försäljningen vid julmarknaden gav ett netto på 7 600 kr.

Även reseverksamheten var fortsatt livlig. För-

utom en längre resa till Öland förekom ett flertal dagsresor "i vikingarnas spår" till bland annat Ellboda, Bosön och Vaxholm samt till hemligt mål, så hemligt att det inte ens nu efteråt framgår var man varit.

Redan på våren 1980 började det att hända saker. Från kommunen fick föreningen ett erbjudande om att hyresfritt få disponera "Plåtpelles" f d sommarstuga vid Strandvägen nedanför Stadshotellet. Kommunen skulle låta utföra vissa nödvändiga reparationer till en kostnad av ca 42 000 kr och i övrigt ställa upp med material till det som medlemmarna själva önskade utföra. Allt tar sin tid, men på sommaren 1981 kunde man börja möblera med av medlemmarna skänkta möbler. Invigning skedde den 5 augusti och den 25 oktober döptes stugan officiellt till Strandstugan. Man hade redan tidigare beslutat att upplåta kolonilotter på tomten till intresserade medlemmar.

Under 1980 anskaffades telefon till lokalen och man sålde ett föreningen tillhörigt piano och köpte i stället en dammsugare - delvis för skänkta medel.

På hösten 1982 firades 30-årsjubileum på Sigtuna Stadshotell till en subventionerad kostnad av 35 kr per person. Subventionen möjliggjordes genom tidigare avsatta medel från ett lotteri och en större gåva av Hedvig Schuster.

Även på det kommunalpolitiska planet var det händelserika år i början av 1980-talet. Man diskuterade bl a en föreslagen delning av Sigtuna kommun, ändrade förutsättningar för kv Nunnan, övriga planer för byggande av pensionärsbostäder

och installation av trygghetstelefon. Man tog även upp frågan om bostadsbidragens olika storlek på olika orter och den då aktuella frågan om olika utbetalningsdagar för pensionen. På den tiden fanns tom en livs levande egen kvarterspolis som kom och informerade om sitt arbete.

Vad har föreningen haft i övrigt under 1980-talet att erbjuda sina medlemmar för att befrämja samhörighet, trivsel och gemenskap?

Först skall kanske nämnas föreningens duktiga damer som, förutom att ställa upp som kaffekommittéer på mötena, under årens lopp vävt, stickat och virkat till den milda grad att försäljningen av produkterna på julmarknader etc gett väsentliga bidrag till föreningen ekonomi och möjligheter till olika föreningsaktiviteter.

Försäljningen av föreningens piano innebar minst av allt någon kulturell nedrustning. Tvärtom. Protokollen visar t ex att underhållningen vid föreningsmötena var av hög klass med såväl lokala förmågor som andra artister av olika slag. Eller vad sägs om t ex Luciafesten 1983, då 20 st Sophiaflickor stod för både Luciatåg och uppvisning.

Det egna kulturella utbudet kompletterades med ett flertal teaterresor årligen till Stockholm. Härigenom gavstillfälle att få se och höra det mesta och bästa av de aktuella evenemangen, från Stadsteatern och privatteatrarna till Dramaten, Operan och Berwaldhallen.

Men även den övriga reseverksamheten var omfattande. Förutom ett flertal endagsresor varje år till olika platser i mellersta Sverige anordnade man varje år någon eller några längre resor till t ex Västerbotten, Ångermanland, Gotland, Skåne/Blekinge, Bohuslän men även till Telemark i Norge och Bornholm Danmark. I mitten av 1980-talet etablerades även ett visst samarbete med Märstaföreningen när det gällde reseverksamheten.

För de medlemmar som av olika anledningar inte kunde följa med på resorna och få del av beslutade subventioner anordnades t ex luncher i stället.

I detta sammanhang kan även påminnas om den underhållnings- och hobbyverksamhet som bedrivits på Klockargården.

För de medlemmar som hade svårt att ta sig till möteslokalen anordnade man 1986 en medlemsservice, som innebar att man under några timmar varje vecka kunde ringa till expeditionen om man ville ha hjälp med någonting.

Den årliga friluftsdagen vid kommunens anläggning Näsudden för samtliga pensionärer i kommunen anordnas tillsammans med Märstaföreningen för att under trivsamma former försöka aktivera pensionärerna fysiskt. Detta som en komplettering till egna aktiviteter som promenader, tipsrundor, frågesport, gymnastik mm.

Studieverksamheten har varit livlig under årens

lopp och omfattat allt från kurser för olika styrelsefunktioner till läsecirklar med böcker av kända författare och studier om kommande resmål och aktuella samhällsfrågor av de mest skilda slag.

Genom tillgången till Strandstugan kunde man utveckla samvaron med knytkalas, trivselträffar, öppet hus, bingo, loppmarknader, sillsexor med egen odlad potatis mm. Dessutom, och inte minst viktigt. Man kunde nu ta emot vänortsgäster på ett helt annat sätt. Förutom pensionärsföreningar från Storstockholm och Mälardalen i övrigt mottogs gäster från södra Sverige och ända från Porsgrunn i Norge.

Under mitten och slutet av 1980-talet diskuterade man ombyggnaden av Klockargården, hamnen, trafikfrågor, hemtjänsttaxa, trygghetslarm, KBT, friåret på sjukhus mm.

Under 1989 etablerades ett fastare samarbete med Märstaföreningen avseende torsdagsdansen i Folkets Hus och närradiosändningarna.

1990-TALET

Under 1990 råkade föreningen ut för en allvarlig motgång. Kommunen sålde tomten med Strandstugan och föreningen blev uppsagd till avflyttning till 1 okt 1990. Kolonilotterna får brukas tills vidare men det kan ju inte bli detsamma när den gemensamma samlingslokalen är borta.

I övrigt har dock den tidigare positiva utvecklingen fortsatt och aktiverats ytterligare under början av 1990-talet - inte minst tack vare nuvarande energiska ledning.

Medlemsantalet har stabiliserat sig omkring 90 - 100 medlemmar.

40 år - en blick tillbaka

Tidigare har endast undantagsvis den ekonomiska utvecklingen berörts. Orsaken är främst att revisorernas berättelser med tillhörande underlag saknats i dokumentationsmaterialet.

Som några enkla exempel kan dock nämnas att t ex årsavgiften ökat från 4 kr per år till 85 kr per år (inkl tidning) och att t ex arvodet till kassören ökat från 40 kr per år till 400 kr per år, vilket ger en indikation om den ekonomiska utvecklingen under dessa år.

Under senare år har vi ju dessutom fått en skattereform som liksom tidigare devalveringar tagits till intäkt för att sänka basbeloppen och därmed

pensionerna. Fördelningsmässigt har denna skatte-reform bl a medfört att vi återigen och nu i modern tid fått tiotusentals "fattigpensionärer" som inte ens kommer upp till lagstadgad existens-minimum.

40 år - en blick framåt

Vi är övertygade om att vi även i framtiden kommer att kunna erbjuda såväl nuvarande som nya medlemmar liksom även pensionärer på institutioner aktiviteter för att befrämja samhörighet, trivsel och gemenskap. I viss utsträckning kommer detta att ske i samarbete med Märstaföreningen.

Vi kommer att följa upp och försöka påverka utvecklingen av pensionärsfrågorna inom kommunen. Som exempel på några nu aktuella frågor kan nämnas pensionärsbostäder, sjukhem, kommunen som huvudman för primärvården, ÄDEL-reformen, husläkare etc.

Vi kommer även att sätta oss in i och ta ställning till t ex:

Vad kommer en EG-anslutning att innebära?

Hur måste ATP-systemet reformeras?

Hur ser rekryteringsunderlaget till nya medlemmar ut i framtiden?

Frågorna är många och framtiden oviss.

Låt oss dock gå framtiden till mötes med tillförsikt!

10 av - en Glick framåt

